

Jánošík
abo

na skle
maľované

KRAJOVÉ DIVADLO V NITRE

Vyznamenané „Za vynikajúcu prácu“

172. PREMIÉRA

24. SEZÓNA

ERNEST BRYLL

J Á N O Š Í K

abo

NA SKLE MAĽOVANÉ

Hra so spevmi v troch dejstvách

Preložila: Emília Štercová

Réžia: KAROL SPIŠÁK

Scéna: FRANTIŠEK PERGER

Hudba: KATARZYNA GÄRTNEROVA

Kostýmy: LUBICA OBUCHOVÁ

Choreografia: PAVEL ŠMOK a. h.

Hudobné naštudovanie: MILAN DUBOVSKÝ

Hudobná nahrávka: skupina BUKANÝŘI s Janom Rokytom (cimbál) a Katarzynou Gärtnerovou (čembalo)

PREMIÉRA 27. OKTÓBRA 1973

OSOBY A OBSADENIE

Dievča I.	Adela GĀBOROVĀ
Dievča II.	Žofia MARTIŠOVĀ
Rozprávač	Jozef BEDNĀRIK
Dodávač	Milan KIŠ
Žandár Bázlivý	Ján KOVĀČIK
Žandár Horlivý	Eudovít GREŠŠO
Žandár Vážny	Rudolf KRAUS
Žandár Rozvážny	Jozef DŌCZY
Jánošík	Jozef ŠIMONOVIC
Zbojník Premýšľavý	Ernest ŠMIGURA
Zbojník Domýšľavý	Marián SLOVĀK
Zbojník Bunkoš	Dušan LENCI
Zbojník Dudroš	Andrej RIMKO
Anjel	Božena SLABEJOVĀ
Čert	Eva MATEJKOVĀ
	Helena HŪSKOVĀ
Smrť	Natália URAMOVĀ
Predspevávajúca	Ing. Mír. ZAŤKOVĀ sólístka súboru Zobor — VŠP
Žandári, zbojníci, dievčatá	Zoltán HLAVĀČ a členovia súboru Ponitran — PF

Inšpícia: Lýdia Olšanská

Reprodukcia hudby: Jiří Bárta
Lýdia Olšanská

Text sleduje: Magdaléna Drábeková

Javiskový majster: Vojtech Ploščinský

Svetlá: Bernard Šiška

Scénu, kostýmy a parochne vyhotovili dielne KDN

DESAŤMINŪTOVÉ PRESTÁVKY PO I. A II. DEJSTVE

Od autora

Svoje dielo som nazval spevohrou, pokúšajúc sa domácim slovom nahradiť termín muzikál. Nejde o jazykový purizmus. Jednoducho nie je to muzikál, hoci text hry som písal s tým, že väčšinou sa bude spievať. Odlišnosť je v tom, že spievané partie sú v stavbe hry celkom ináč situované. Nejestvuje rozdelenie na spievané a hovorené časti. Ako na dedinskej svadbe, aj tu sa začína čímisi, čo by sa dalo nazvať melodickou recitáciou, akousi prehliadkou rozličných motívov. Príslušný motív sa ani nespieva, ani nehovorí; hudba sotva znateľne sprevádza naznačenú melódiu... a zrazu sa z tejto melodickéj recitácie prechádza do spevu. Ide o sólový spev, ale občas, keď sa motív zapáči iným, mení sa na spev zborový. A v tej istej chvíli sa melódia znova pospevuje, ale po čase opäť prechádza do piesne spevavej na plné hrdlo.

Chcel by som, aby všetko, čo sa na scéne odohráva, vzniklo vlastne pred očami diváka. Rovnako, ako sa prirodzene improvizujúco rozvíja príbeh o zbojníkovi, ktorý bohatým bral a chudobným dával, prirodzene improvizujúci je aj prechod z pospevovania do spevu. Aby nevzniklo to, čo sa mi zdá v tradícii spievaného divadla najhoršie: rozdelenie na výstupy hovorené a spievané.

A na okraj ešte čosi. Nie je tu, prirodzene, nič z autentickéj ľudovosti. Vlastne ani neviem, čo by to už dnes malo znamenať, ale znovu tvrdím: „autentickú ľudovosť“ sa ani nepokúšam uvádzať, jednoducho sa usilujem všetko, čo som čítal a počúval o ľudovej piesni, využiť na vytvorenie vlastnej divadelnej skutočnosti. A využívam to tak, ako sa v literatúre bežne využíva bohatstvo veľkých problémov, pokúšajúc sa v ich veľkom tieni vypestovať vlastnú rastlinku. Ale to len na okraj... Najdôležitejšia je prítomnosť hudby v každej chvíli hry. A prirodzenosť prechodu do spevu.

O autorovi

Cesta ERNESTA BRYLLA (nar. r. 1935 vo Varšave) k dráme bola zložitá a kľukatá. Vstupoval do literatúry spolu so skupinou mladých spisovateľov tzv. pokolenia „Súčasnosti“ predovšetkým ako básnik. Jeho zbierky, vyznačujúce sa použitím moderných výrazových prostriedkov a vrúcny, aj keď nie lacným, ba niekedy až krutým vlastnenectvom, priniesli mu zakrátko významné postavenie v literárnej obci a súčasne nelichotivý názov „turpistu“. Tento názov signalizoval pobúrenie staršej generácie nad tým, že mladý autor nezatvára oči pred „škaredými“ stránkami skutočnosti, ba čo viac, že

obyčajnú realitu aj s jej odpudzujúcimi stránkami pozdvihol do výšky opravdivej poézie.

Bryll skúšal svoje sily aj v románe a poviedke. Napísal románový cyklus TETKA (1964), OTEC (1964), BORIEVKA (1965); je to svojho druhu rodová sága zo šľachticko-dedinského prostredia, ukazujúc premeny, aké v posledných rokoch prebehli v myslení ľudí staršej generácie.

Dramatickým spisovateľom sa stal Bryll pomerne nedávno, no v tomto literárnom žánri jeho talent zaskvel sa plným leskom a priniesol mu obrovské úspechy a popularitu. Dnes je Bryll jedným z najvýznamnejších, najčastejšie uvádzaných dramatikov na poľských scénach. Jeho hry s poľskou národnou problematikou NOVEMBROVÁ VEC a PIESEŇ PRI POHÁRI hrajú sa vo všetkých poľských mestách. O najnovšiu hru, ktorú teraz dopísal KTO SI TY, je tiež nevšedný záujem.

Vo svojich hrách sa Bryll dotýka najpálčivejších otázok súčasného poľského bytia, vždy v tesnej konfrontácii s minulosťou. Vedome nadväzuje v nich na odkaz poľských romantikov a neoromantikov. Z diela Mickiewicza, Slowackého, Żeromského či Wyspianského preberá citácie a situácie a lokalizuje ich do dnešných čias.

Okrem rýdzo národných otázok Bryll nastoľuje aj iné — tie, ktoré sa viažu na plebejské tradície širokých ľudových vrstiev. Načiera do bohatého prameňa dedinských povestí, rozprávok, prísloví, piesní a reaktivizuje v nich nahromadené archetypy a mýty.

Tento druhý vnútorný prúd Bryllovej dramatickej tvorby otvára pred viacerými rokmi spracované pásmo ľudovej poézie pod názvom MALOVANÁ VEŽA, ktoré obehlo celé Poľsko, od Varšavy až po vídiak. Po „Maľovanej veži“ nasledujú pôvodné folkloristické hry: PO HORÁCH, PO MRAČNÁCH (1968) a konečne MALOVANÉ NA SKLE (1969) — spevohra o Jánošíkovi — Našom chlapcovi; ktorý chcel svet rovnať. A táto hra, tak ako predchádzajúce, prešla hlavnými poľskými činohernými a operetnými divadlami, keďže je to v podstate moderný muzikál, aj keď so starým ľudovým názvom spevohry.

O skladateľke

Mladá poľská skladateľka beatovej hudby KATARZYNA GÄRTNEROVÁ, ktorej skladateľský talent smeruje k novému bohatstvu melodiky, použila tentoraz podhalský folklór a skomponovala hudbu k Bryllovej spevohre s pôvodným názvom „Maľované na skle“. V európskom merítke je to prvý väčší pokus takejto transpozície.

Gärtnerovej hudba je silnou štylizáciou folkloristických motívov s dôrazom na motoriku a prevahu

párnych rytmov. Jej hudbu charakterizujú ozdobné melismaty s citlivým prístupom k slohu podhalskej muziky, s výborným pretransponovaním do jazyka beatovej hudby. Aj Bryllova hra je vedome štylizovaná, ale pod folkloristickým povrchom skrýva veľký náboj modernej básnickej predstavivosti, ktorú hudba Katarzyny Gärtnerovej ešte zdôrazňuje a podčiarkuje.

JÁNOŠÍK V LEGENDE PODHALSKA podľa Wladzimierza Wnuka

Osudy jánošíkovskej legendy, ktorá vznikla pred dvoma storočiami a podnes je živá, sú veľmi zaujímavé. Príčinou jej vzniku bola skutočná, historicky potvrdená udalosť: v slovenskom meste Liptovskom Svätom Mikuláši odsúdili a obesili roku 1713 Juraja Jánošíka, kapitána domácich zbojníkov. Podobných zbojníckych bánd a podobných zbojníckych hajtmanov bolo viac, či už v skorších alebo neskorších rokoch, a to na slovenskej i na poľskej strane Tatier, ale Jánošík dosiahol najväčšiu slávu, o ňom existuje najkrajšia legenda, jeho meno sa stalo symbolom šľachetného tatranského zbojníka.

Jánošíkovo meno sa stalo na Slovensku slávnym už v XVIII. storočí. V ľudových piesňach a rozprávkach ho ospevovali ako ochrancu utláčaných sedliakov a postrach uhorských pánov, slovom ako slovenského národného hrdinu. Postupne sa stal hrdinom mnohých diel slovenských prozaikov i básnikov.

Podobnú formu mala Jánošíkovská legenda aj na severnej strane Tatier. Na poľskom Podhalsku musela byť hlboko zakorenená už v prvých desaťročiach XIX. storočia. V „Piesňach ľudu Podhalska čiže poľských tatranských goralov“, ktoré vydal roku 1845 Ludwik Zejszner, existuje o tom nepopierateľný dôkaz: „... medzi Podhalanmi panuje náhľad, že ísť na zboj je čosi šľachetné, hrdinské; stále o tom rozprávajú, spievajú, dokonca majú osobitný druh zbojníckych piesní. Najčastejším zbojníckym hrdinom, a to nielen u Podhalanov, ale aj u všetkých uhorských Slovákov, bol Jánošík. Najpravdepodobnejšie to bola skutočná osoba, ktorej pripísala predstavivosť týchto prostých ľudí všetko pekné a význačné... Jánošík bol mimoriadne silný, odvážny, výborný strelec, mal vlastností neobyčajných ľudí, bol zručným tanečníkom, pekný, s dobrým vystupovaním, protivila sa mu krutosť, bral bohatým, dával chudobným. Mal nejednu milenku, bol skutočným božstvom goralských nýmľ. Vďaka tým vlastnostiam sa stal ideálom pre všetkých goralov, a preto Podhalania do neho skoncentrovali všetky svoje dobré črty a celú poéziu.“

O obľúbenosti Jánošíkovho mena medzi goralmi, o populárnosti, akú mala medzi nimi už vtedy, v prvej polovici XIX. storočia jeho takmer zmytologizovaná postáva, svedčí jasne aj fakt, že z osemsto piesní a popevkov, spievaných vtedy na Podhalsku, asi sto ospevuje Jánošíka. Zo všetkých zaznieva obdiv Jánošíkovej sily a šikovnosti, jeho mužnosti a odvahy, krásy a veľkodušnosti, ale aj smútok z jeho smrti na šibenici.

Legenda o Jánošíkovi „zbojníckom hajtmanovi“, ktorý bohatým bral a chudobným dával, prechádzala z pokolenia na pokolenie, pričom čas nielen že ju neoslabil, ale naopak, ešte viac ju upevnil. V jánošíkovej legende sa okrem boja za spoločenskú spravodlivosť a národnú slobodu prejavovala aj túžba po živeľnej, ničím neobmedzenej, fantastickej slobode človeka hôr, po romantizme jeho tatranských zážitkov.

Mýtus o Jánošíkovi, ktorý už pol druhého storočia živí predstavivosť tatranských gorálov, si našiel živnú pôdu aj v poľskej literatúre, kde urobil „zbojnícky hajtman“ závratnú kariéru. Voviedli ho do nej Sewerin Goszcyński a Lucjan Siemieński, čitateľom ho priblížil Stanisław Witkiewicz. Svojej epeje sa dočkal v „Tatranskej legende“ od Kazimierza Przerwu Tetmajera. Z autentickej postavy sedliaka Nedzu Litmanovského, ktorý sa v XVIII. storočí pomstil na šľachte za krivdy spáchané na sedliakoch a neskôr bojoval proti Švédom, urobil Tetmajer goralského vodcu. Tento hrdina prevzal po smrti Kostku Napierského, napichnutého na kôl, pochodeň spoločenskej vzbury a boja za slobodu. „Dal som mu meno Jánošík — hovorí Tetmajer — túžiac vytvoriť poľského Jánošíka, lebo ten skutočný bol Slovak.“

Jánošíkovský mýtus si Tetmajer uctil aj vo svojej básnickej tvorbe množstvom pekných prác, z ktorých treba spomenúť poémy „O Jánošíkovom turnaji“, „Baladu o Jánošíkovi a Jadwige Szalamonovej“ a „Legendu o Jánošíkovej smrti“.

Tetmajer majstrovskou formou umelecky pretvoril slovenské i poľské prvky ľudových tradícií o Jánošíkovi. Vo svojej próze i poézii vytvoril očarujúci a literárne ojedinelý obraz zbojníckeho kapitána, umiestený do rozličných historických období, raz na jednej a raz na druhej strane Tatier, vykreslený rovnako v rovine realizmu, ako aj fantázie.

Druhým veľkým básnikom, ktorého fascinovala legenda o Jánošíkovi, bol Jan Kasprovicz. Pod jej vplyvom napísal drámu „Napierského vzbura“, ktorej hrdina má všetky vlastnosti goralského zbojníka, a poému „Zbojnícky tanec“, čerpajúcu z autentických goralských piesní a ospevujúcu dobrodružný, ale aj nebezpečný život Jánošíka a hôrných chlapcov. Do svojho posledného diela „Môj svet“ zaradil

Kasprowicz cyklus veršov „Z legiend o Jánošíkovi“. Ideálne ich zharmonizoval vo svojej prostote a melodickosti s pesničkami o Jánošíkovi, ktoré sa podnes spievajú v Podhalsku.

V súčasnej poľskej literatúre sa Jánošík, obdarený ako predtým bravúrnosťou ducha i tela, neobyčajnou silou a odvahou, romantizmom svojich činov, mení čoraz viac na sedliackeho vodcu, ktorý si uvedomuje svoje poslanie, na bojovníka za spoločenskú spravodlivosť a slobodu.

Taký je aj hrdina poémy Stanisława Ryszarda Dobrowolského „Jánošík z Terchovej“ a hrdina básne „Jánošík“ od goralského básnika z Koscieliska Stanisława Nedzu Kubińca. Dej týchto diel sa odohráva v XVIII. storočí. Autor Jalu Kurek umiestil zasa hrdinu svojho trojdielneho románu „Jánošík“ do medzivojnových rokov a obdobia poslednej vojny.

Táto vďačná téma sa dostala aj na scénu poľského divadla. A to nie na regionálne podhalské divadelné súbory, ktoré už desiatky rokov hrajú rozličné ľudové hry o Jánošíkovi a zbojníkoch, veľmi obľúbené medzi goralmi, ale priamo na Slowačského divadlo v Krakove. Roku 1923 uviedlo hru (dramatickú pieseň) „Jánošík“ od generála Andrzeja Galicu, zaľúbeného do goralského regionalizmu, tvorcu podhalských streleckých plukov. Galica, trocha sa zaoberajúci literatúrou (napísal okrem iného aj niekoľko hier), zidealizoval Jánošíka ako šlachetného ľudového vodcu, ktorý sa pomstil uhorským grófom za nespravodlivosť na ľude a vedie ho k slobode. Ako vo väčšine poetických diel a ľudových rozprávok o Jánošíkovi, aj v tejto hre sa pozemský svet mieša so svetom božstiev a duchov a Jánošíkovo uväznenie a smrť sa spája so zradou milenky...

K ďalšiemu literárnemu stelesneniu Jánošíka sa dostávame v hre, (v poľskej literatúre), Ernesta Brylla „Maľované na skle“.

Milovník goralského folklóru nájde v tomto originálnom farebnom „obrázku“ veľa dávnych, tradičných prvkov Jánošíkovskej legendy, z ktorých však autor s charakteristickou umeleckou invenciou a vzletom vytvoril čosi nové. Poteší to nielen milovníkov „starých dobrých čias“, ale aj tých ktorých uchvacuje rytmus súčasnosti, duch nových čias. Na tom má zásluhu najmä štýl a jazyk Ernesta Brylla, ktorý sa pri spracúvaní zbojníckej tematiky ocitol azda viac než v iných svojich dielach v prirodzenom živle, na pravom mieste.

Z kroniky divadla

V mesiaci máji od 21. — 27. 1973 sa uskutočnila v našom divadle veľmi významná kultúrno-spoločenská udalosť — MÁJOVÁ DIVADELNÁ NITRA

(o jej príprave sme už písali v našom bulletine č. 3 — 1973) ktorá obohatila nielen mesto Nitrú a jeho okolie, ale aj celoslovenskú divadelnú činnosť, najmä slovenské zájazdové divadlá. Prehliadky, okrem Ukrajinského národného divadla v Prešove, sa zúčastnili všetky zájazdové divadlá, ktoré svojou tvorbou dokázali, že v nich je dosť umeleckej iniciatívy a snahy po angažovanej tvorbe. Prehliadka bola totiž usporiadaná na počesť 25. výročia Víťazného februára a dobrý výber inscenácií, ako aj ich umelecká úroveň zapadli dôstojne do rámca osláv.

Okrem oslavného charakteru mala táto prehliadka aj pracovný ráz, ktorý nadchol predovšetkým samotných divadelných pracovníkov, pretože už dlhé roky sa takto nestretli na jednom mieste, aby mohli konfrontovať svoju prácu s inou, vypočúť si hodnotenie kritikov a spoznať sa navzájom. (Na budúcich ročníkoch MDN chceme pobyt umeleckých súborov ešte viac predĺžiť, aby mohli vidieť čo najviac predstavení, pretože pri každodennej prevádzke vo vlastných divadlách to zatiaľ nie je možné.)

Hlavným usporiadateľom prehliadky bolo MK SSR; Divadelný ústav v Bratislave sa postaral o dôstojný výber inscenácií a organizáciou bolo poverené vedenie KDN. Zväz slovenských dramatických umelcov zabezpečil kritikov, ktorí hodnotili jednotlivé predstavenia.

Veľkú pomoc pri zabezpečovaní hladkého priebehu prehliadky nám poskytli aj miestne a okresné stranícke a štátne orgány, ako aj jednotlivé podniky nášho okresu. Či to už bola pomoc vo forme rozdelenia patronátnych závodov (OV KSS), výzdoba mesta (MsNV), kvety pre súbory (ONV, MsNV a patronátne závody) alebo podané občerstvenie jednotlivým divadlám, všetkým patrí srdečná vďaka.

Nemožno tu však zabudnúť ani na publikum, ktoré každý večer obsadzovalo sálu až do posledného miesta.

Táto skutočnosť bola pre nás najradostnejším poznáním I. ročníka MDN, pretože si uvedomujeme, že aj činnosť KDN prispela k výchove takéhoto vnímavého diváka.

Naši diváci sa však predstavili v tom najlepšom svetle aj prijatím súborov vo svojich závodoch, školách, kde nebolo iba obligátne posedenie s umelcami, ale srdečné diskusie, ktoré dosvedčujú obojstrannú potrebu úzkeho kontaktu pracujúcich s umelcami.

V rámci prehliadky bola plánovaná aj jedna diskusia slovenských dramatických autorov s vysokoškolskými mestami Nitry. Nezostalo však iba pri tejto jednej. Zatiaľ čo v divadelnej sále prebiehala diskusia s autormi, v Klube Pedagogickej fakulty sa prakticky z ničoho nič otvorila druhá, nepripravovaná, o to však bezprostrednejšia diskusia s ďalší-

mi študentmi PF a hercami Poetickej scény z Bratislavy. Svedčí to o dobrej politickej práci pedagógov PF s mládežou.

Vážnosť a dôležitosť celej prehliadky dal nielen politický cieľ celej akcie, ale aj prítomnosť mnohých politických a štátnych funkcionárov, ktorí jednotlivé predstavenia navštevovali pravidelne každý večer, ako aj účasť zahraničných hostí z Nemeckej demokratickej republiky: prof. Erika Stefanová z Lipska a režisér Horst Georg Pfühner z Freibergu; a z bulharského Tolbuchinu: režisérka Margarita Tichinová (známa našim divákom z naštudovania Jovkovho „Milionára“ v našom divadle), herečka Milanka Petrova a herec Nikolaj Genov... Hostia zo zahraničia boli veľmi spokojní s celkovým priebehom prehliadky aj s jej náplňou, a chcú, najmä divadelníci z NDR, nadviazať užšie kontakty so slovenskými divadlami.

Na záver možno konštatovať, že cieľ prehliadky I. ročníka Májovej divadelnej Nitry: podpora zájazdových divadiel o zvyšovanie ideovej a umeleckej úrovne inscenácií, výmena skúseností a poznatkov, zhodnotenie ich práce teoretikmi a kritikmi, diskusia autorov s vysokoškolskou mládežou a stretnutie sa umelcov s pracujúcimi, bol maximálne a nad očakávanie splnený.

Podobne bola zhodnotená celá prehliadka posledný deň, kde okrem záverečného slova vedúceho divadelného oddelenia MK SSR s. Zahradníka, vystúpil aj generálny tajomník ZSDU s. Slivko, ktorý zhodnotil súčasnú situáciu a načrtol perspektívy slovenských zájazdových divadiel a s. dr. A. Kret CSc. dramaturg činohry SND, ktorý podrobne zhodnotil celý priebeh, výsledky, ako aj problémy jednotlivých inscenácií Májovej divadelnej Nitry, ktoré už samé o sebe dávajú istý, hoci len čiastočný obraz o jednotlivých slovenských zájazdových divadlách.

Tešíme sa — a iste spolu s nami — aj naši diváci, na II. ročník Májovej divadelnej Nitry, ktorý bude usporiadaný na počesť 30. výročia Slovenského národného povstania.

Tak, ako v predchádzajúcich sezónach, aj na začiatku tejto zaznamenávame zmenu v našom umeleckom súbore. Už koncom minulej sezóny odišla od nás MILKA DOŠEKOVÁ, ktorá sa chce naplno venovať svojej veľkej láske — poézii, a DUŠAN KAPRÁLIK, ktorý nastúpil do Poetickej scény v Bratislave. Na nových pracoviskách želáme obom veľa úspechov.

Do súboru prišli absolventi VŠMU: ALEXANDRA ZÁBORSKÁ a JOZEF ŠIMONVIČ. Želáme im, aby sa dobre cítili nielen na našom javisku, ale aj v samotnom meste Nitra.

Veľa zdravia, osobných i pracovných úspechov, želáme našim jubilantom, ktorí v posledných troch mesiacoch oslávili okrúhle — 50. výročie — svojho života:

13. júna — HELENA PINKALSKÁ, účtovníčka,

8. júla — ALBÍN TRNKA, prevádzkový tajomník,

26. augusta — ANNA BRATOVÁ, dámska krajčírka.

O pripravovanej premiére

Druhou premiérou 24. sezóny v Krajevom divadle v Nitre bude veselohra našej maďarsky píšúcej autorky TERÉZIE DÁVIDOVEJ: NA ČASOVANÉ ŠŤASTIE, v preklade Ladislava Obucha.

Už v predchádzajúcich svojich hrách, vydaných 1958—61, sa prejavila autorka ako človek vidiaci pod povrch vecí, súvislosti, príčiny i dôsledky problémov, ktoré i keď sa odohrávajú „iba“ v rodine, majú vo svojom výsledku dopad i na spoločnosť.

Už jej dráma „Vábivé svetlá“ nám výstižne ukazuje obraz džentričkej dekadentnej famílie, zaťaženej dedičnou chorobou, za ktorú sú potom jednotliví členovia rodiny kruto potrestaní.

V ďalšej hre „Magduška“, rieši autorka problém, do akej miery vplyva rodinné prostredie na výchovu detí, na prípade úradníckej rodiny, kde rodičia majú osobitné záujmy a výchovu trinásťročnej dcéry ponechávajú na meštiactvom zaťaženú starú matku.

Okupáciu južného Slovenska roku 1938, život v horthyovskom Maďarsku za druhej svetovej vojny a oslobodenia Košíc, sú časovým rámcom hry „Vidorovci“, v ktorej autorka rozvíja osudy krajčírkej rodiny a stopuje širokú základňu pokrokových síl.

Už z týchto krátkych náčrtov o predchádzajúcich jej hrách, vidíme, že autorku trápí problém rodiny, jej poslanie v spoločnosti a výchova detí.

Podobne je to aj v „Načasovanom šťastí“, ktoré nesie označenie „paródia manželstva“.

Autorke sa tu podarilo zachytiť názory, ľahostajnosť, nezodpovednosť nielen mladých ľudí, ale aj vzťah k životu staršej generácie, ich hrišky a priestupky a často aj nesprávnu výchovu, ktorej dôsledky sú ďalekosiahle, ako to nakoniec vidíme aj v „Načasovanom šťastí“, kde osemnásťročný chlapec sa oženie so šestnásťročnou dievčinou. A ako to už v takých prípadoch býva „deti majú deti“ a s deťmi prichádzajú aj starosti, ktoré tento mladý párik cez svoje ružové okuliare nepostrehol.

Hra je veľmi aktuálna nielen v konfrontácii dvoch generácií, ale aj vo varovnom signále proti množeniu sa detí, ktoré potom zostávajú bez rodičov.

Komédia má veľa zaujímavých a vtipných miest, ktoré síce vyvolávajú smiech u publika, ale v podstate sú vážneho charakteru a nútia zamýšľať sa nad výchovou mladých ľudí zo strany rodičov i pedagógov.

Veselohru naštuduje režisér Ondrej Rajniak. Scénu k nej navrhol hosť z televízie Tibor Lužinský a v hlavných postavách sa nám predstavia: Eva Hlaváčová, Hilda Augustovičová, mladá herečka, absolventka VŠMU Alexandra Záborská a Vladimír Bartoň.

Premiéru „Načasovaného šťastia“ plánujeme na prvú polovicu novembra 1973.

MÁME NA REPERTOÁRI:

I. Bukovčan: PRVÝ DEŇ KARNEVALU

N. Pogodin: ARISTOKRATI

O. Zelenka: KOŠIELKA

E. G. O'Neill: ANNA CHRISTIE

E. Braginskij — E. Riazanov: SOVA

I. Bukovčan: LUIGIHO SRDCE

J. N. Nestroy: LUMPACIVAGABUNDUS

O. Zahradník: ZURABÁJA

E. Bryll: JÁNOŠÍK

Program Krajského divadla v Nitre k hre Ernesta Brylla: **JÁNOŠÍK** alebo **NA SKLE MAĽOVANÉ**, číslo 5 — 1973. Zodpovedný redaktor Ján Romanovský. Program rediguje Ján Laca. Obálka a grafická úprava Lubica Obuchová. Fotografie: Pavol Dřížhal. Povolené prípisom PK, číslo HS 10778/53. Vytlačili Nitrianske tlačiarne, n. p., Nitra. Cena Kčs 2.—

